

Dr. Musli Vërbani

FALËNDERIMI

Planprogrami i muslimanit të vogël

19

Autor:
Dr. Musli VËRBANI

Titulli:
VËRTETËSIA

Korrektura:
Burim Bunjaku

*Radhitja kompjuterike,
kopertina dhe dizajni grafik*
Mumin Shehu

Botues: **Autori**

Shtypi:
“FokusPrint”

Të drejtën e ribotimit e rezervon autori

FALËNDERIMI

Besimtari gjithmonë e falënderon Allahun. Gjithmonë falënderon prindërit. Ai falënderon çdo njerin, i cili i bën mirë atij. Besimtari e di se ai, i cili nuk falënderon njerëzit, ai nuk e falënderon as Allahun.

Falënderimi është prej specifikave madhështore të Islamit, cilësi, të cilën shumë pak njerëz e kanë. Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Dhe shumë pak prej robërve janë falënderues.”

Falënderim do të thotë të shprehurit dhe paraqitja e begative në tavolinë me gjuhë të pastër, dhe pranimi i atyre të mirave me zemër.

Kemi falënderim me *gjuhë*,
falënderim me *zemër* dhe
falënderim me *gjymtyrë*.

Falënderimi me gjymtyrë është me gjithëpërfshirës se falënderimi me gjuhë, sepse kur është pyetur një dijetar:

Cili është falënderimi i syve?

Është përgjigjur: - Nëse e sheh të keqen dhe e fsheh.

Cili është falënderimi i veshëve?

Është përgjigjur: - Nëse e dëgjon të mirën e ruan, e nëse e dëgjon të keqen e largon.

Cili është falënderimi i duarve?

- Që të mos marrësh me duar atë çka nuk është e jotja dhe të pengosh atë çka nuk është e drejtë.

Cili është falënderimi i barkut?

- Që fundi i tij të jetë ushqimi, e kryet dhe maja e tij dituria.

Cili është falënderimi i këmbëve?

- Që të shkosh në rrugën e drejtë të Allahut dhe në atë që ka lejuar Allahu, dhe te mos shkosh në rrugë, të cilën e ka ndaluar Allahu.

Po ç'është puna e atij i cili falënderon vetëm me gjuhë?

Është përgjigjur: - Kjo ngjason sikurse një njeri e vesh një rrobe, mirëpo ajo e mbulon vetëm një pjesë të trupit të tij, ndërsa pjesa tjetër i mbetet jashtë dhe nuk mund ta mbrojë trupin as nga të nxehitit, as nga dëbora, as nga shiu, e as nga të ftohtit.

Pra, falënderimi është i ndërlidhur me gjuhën, me zemrën dhe me gjymtyrët.

FALËNDERIMI NË KUR'AN

Zoti i Lartmadhëruar “falënderimin” në Kur'an e ka përmendur në shumë vende. Ne do t'i përmendim disa prej tyre:

“E ju (besimtarë), hani pra nga të mirat që ua dha All-llahu, të lejuara e të pastra, jini mirënjohës për dhuntitë e All-llahut, nëse jeni të sinqertë në adhurim vetëm ndaj Tij.”

(En-Nahl, 114)

Ky është falënderimi për të mirat që na ka dhuruar Zoti.

Pastaj Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Me kujtoni Mua, Ju kujtoj. Më falënderoni Mua, e mos u bëni pabesimtarë.”

(El-Bekare, 152)

Ky është ajeti ku Zoti i Lartmadhëruar na tregon se çdo kujtim dhe falënderim ndaj Zotit, Ai na kujton dhe na falënderon.

Për falënderimin Zoti shpërblen dhe shton të mirat. Ne suretu Ali Imran Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Dhe Zoti do t'i shpërblejë falënderuesit.” *(Ali Imran, 145)*

Ne ajët tjetër:

“Dhe nëse falënderoni ju, do t'jua shtoj (të mirat) juve.”

Zotin e Lartmadhëruar duhet ta falënderojmë për ajrin, për ujin, për ushqimin, për të mirat në trup, për gjithësinë, për gjithçka. Zoti i Lartmadhëruar për ujin thotë:

“Sikur Ne të dëshirojmë, e bëjmë atë të njelmët, përse nuk falënderoni?”

(El-Vakia, 70)

Zotin e Lartmadhëruar duhet ta falënderojmë që të fitojmë kënaqësinë e Tij në të kundërtën do ta fitojmë hidhërimin e Tij:

“Nëse ju nuk besoni, All-llahu nuk është nevojtar për ju; megjithatë, Ai nuk është i kënaqur me mosbesimin e robërve të Vet, e nëse jeni mirënjohës ndaj Tij, Ai e pëlqen atë për ju. Ndërkaq, nuk do ta bartë asnjë mëkatar barrën e tjetrit. Pastaj, e ardhmja juaj është vetëm te Zoti juaj, e Ai do t'ju njoftojë me atë që keni vepruar. Vërtet, Ai e di shumë mirë se çka mbajnë zemrat.”

(El-Zumer, 7)

FALËNDERIMI NË SUNET

Pejgamberi s.a.v.s. ka qenë falënderues shembullor i njerëzimit. Ai e ka falënderuar Allahun, ka urdhëruar të falënderohet Allahu.

Prej haditheve të Muhamedit s.a.v.s. do të përmendim.

“Kush nuk falënderon për të paktën, nuk falënderon për të shumtën. Kush nuk falënderon njerëzit, nuk falënderon Allahun. Të folurit për të mirat e Allahut është falënderim, të fshehurit e të mirave të Allahut është mosmirënjohje. Bashkësia është mëshirë, ndarja është dënim.”

(Ahmedi)

FALËNDERIMI PËR BEGATITË E ALLAHUT XH. SH.

Të mirat e Allahut nuk mund t'i numërojë askush.

Allahu xh.sh. na ka krijuar në formë të bukur.

Allahu xh.sh. na ka dhënë këmbë për të ecur, duar për të punuar dhe fituar.

Allahu xh.sh. e ka bërë gjuhën për të folur.

Allahu xh.sh. e ka bërë tokën shtrat për ne, për të jetuar.

Allahu xh.sh. e ka nënshtuar Diellin për të ngrohur dhe ndriçuar.

Allahu xh.sh. lëshon shiun për të sjellë ujë të freskët për pije dhe për të na furnizuar.

Allahu xh.sh. na ka dhënë ajër për të jetuar.

Allahu xh.sh. na ka bërë ditën për të punuar, ndërsa natën për të pushuar.

Për të gjitha këto Allahun duhet falënderuar.

FALËNDERIMI I MUHAMEDIT S.A.V.S.

Transmeton Ebu Hurejre r.a. se Muhamedi s.a.v.s. falej deri sa edhe këmbët i dridheshin. Kur i kanë thënë: “O I Dërguar i Allahut, ti po vepron kështu, ndërsa Allahu për ty ka thënë: ***“ty të janë falur mëkatet e mëhershme dhe i ke të falura edhe mëkatet e mëvonshme!?”*** Muhamedi s.a.v.s. ka thënë: *“Po pse mos të jem rob falënderues.”*

Kur ka lindur Pejgamberi s.a.v.s. nëna e tij, Eminja, e ka dëgjuar një zë duke i thënë: “Emëroje Muhamed, emëroje Muhamed”. Kur këtë zë e dëgjon, atëherë e emëron birin e saj Muhamed. Mirëpo fjala Muhamed është në kohën e kaluar, ndërsa fjala Ahmed është për kohën e ardhshme. Për këtë arsye Isa a.s. u ka thënë Havarijunëve:

“Dhe, kur Isai, biri i Merjemes tha: “O beni israilë, unë jam i dërguar i All-llahut te ju, jam vërtetues i Tevratit që ishte para meje dhe jam përgëzues për një të dërguar që do të vijë pas meje, emri i të cilit është Ahmed!” E kur ai u erdhi atyre me argumente të qarta, ata thanë: “Kjo është magji e hapët.” (Saf, 6)

Pra, Isa a.s. ka thënë do të vjen një pejgamber, i cili do të jetë lavdërues dhe falënderues. Mirëpo, pasi që ka lindur Pejgamberi s.a.v.s. atëherë ai është i Lavdëruar dhe i Falënderuar deri në Ditën e Kijametit. Përpos kësaj, Muhamedi s.a.v.s. e ka lavdëruar, e ka falënderuar Allahun dhe na ka mësuar ne, se si ta lavdërojmë dhe ta falënderojmë Allahun.

FALËNDERIMI I SULEJMANIT A.S.

Të gjithë Pejgamberët kanë qenë falënderues, mirëpo Kur`ani i ka përmendur disa prej tyre. Sulejmani a.s. ka qenë falënderues, të cilin Zoti i Lartmadhëruar e ka përmendur në mënyrë të veçantë. Sulejmani a.s. e ka ditur gjuhën e kafshëve, shpezëve dhe të insekteve. Një ditë, deri sa ishte në marshim me ushtrinë e tij, dëgjon një buburrec duke u thënë buburrecave të tjerë: “O ju buburreca, hyni nëpër vendbanimet e juaja, që të mos u shkel ju Sulejmani me ushtrinë e tij, duke mos ju vërejtur. Kur Sulejmani i dëgjoi e bëri një lutje: *“O Zoti im, më bën që të të falënderoj për të mirat e Tua, me të cilat më ke begatuar mua dhe prindërit e mi, e po ashtu më bën që të veproj punë të mira, të cilat të kënaqin ty, dhe me mëshirën tënde më vendos te robërit e Tu të mirë.”*

Pulëbardha e quajtur Hud-hud, një ditë vjen te Sulejmani a.s. dhe e lajmëron se është një popull në një vend të quajtur Sebe, të cilët e adhurojnë diellin dhe hënën në vend të Allahut. Sulejmani a.s. ua dërgon një letër dhe i thërret që ta adhurojnë vetëm Allahun. Pastaj Sulejmani a.s. i thotë atij, të cilit i është dhënë dituri, që t’ia sjellë frontin e mbretëreshës sa qel e mbyll sytë. Kur e sheh frontin e mbretëreshës menjëherë, ai pa hamendje e falënderon Allahun. Zoti i Lartmadhëruar e përshkruan thënien e tij në Kur`an:

“Kjo është begati, të cilën ma ka dhënë Zoti im, që të më testojë se a jam falënderues apo jomirënjohës. Dhe kush falënderon, falënderon për veten e tij, e kush mohon, Allahu prapë është i pasur fisnik.”

LLUKMANI A.S

“Ne i patëm dhënë Llukmanit mençuri të përsosur (e i thamë): Të falënderosh All-llahun, e kush falënderon, e mira e atij falënderimi i takon atij, e kush refuzon (edhe ai e ka për vete), në të vërtetë, All-llahu nuk ka nevojë (për falënderimin e tij) pse Ai vetë është i lavdishëm.”

(Llukman, 12)

Llukmani ka qenë peygamber, i dashur, i urtë. Ai e dallonte të drejtën ndaj të padrejtës, besimin ndaj pabesimit, falënderimin ndaj jofalënderimit.

Bazë e lidhjes së ngushtë të njeriut me Allahun është falënderimi.

FALËNDERIMI I PRINDIT

Një njeri shkon te Peygamberi s.a.v.s. dhe i thotë: “E kam bartur nënën time mbi kraharorin tim, në nxehtësi të madhe të shkretëtirës, një kohë të gjatë, sa që edhe këmbët më digjeshin nga nxehtësia e rërës së shkretëtirës. Andaj, o i Dërguar i Allahut, a e kam kryer falënderimin ndaj saj?”

Peygamberi s.a.v.s. i thotë: “*Ndoshta mos ka qenë vetëm një falënderim i vogël, vetëm për një mundim prej mundimeve të lindjes sate.*”

Ai, i cili nuk i falënderon prindërit, nuk e ka falënderuar as Zotin. Zoti i Lartmadhëruar në Kur'an thotë:

“Ne e kemi porositur njeriun që të sillet mirë me prindërit, se nena e tij e ka bartur atë me vështirësi pas vështirësie, dhe i ka dhënë gjithë vite, për këtë arsye më falëndero Mua dhe prindërit, sepse tek unë do ta keni kthimin.”

FALËNDERIMI DHE LARGIMI I THERËS

Një njeri, besimtar i mirë, kalonte pranë një rruge. Në mes të rrugës e sheh një therë. Ai menjëherë mendoi se ajo therë mund ta dëmtojë ndonjë kalimtar. Besimtari e do te mirën, për këtë arsye e mori theren dhe e largoi nga rruga. Për këtë vepër të mirë, të cilën e beri, e falënderoi Allahun e Lartmadhëruar. Allahu i Lartmadhëruar për këtë vepër të mirë e shpërbleu, duke ia falur mëkatet dhe duke e shpjer në xhenet. Për këtë ngjarje na ka treguar i dashuri ynë, Muhamedi s.a.v.s., i cili ka thënë:

“Përderisa një njeri kalonte nëpër një rrugë, e sheh një therë në mes të rrugës dhe e largoi, e falënderoi Allahun. Kështu që Allahu ia fali mëkatet e tij.”

Ky veprim është i mirë. Për këso vepra të mira na nxit feja jonë e pastër, dhe na urdhëron për largimin e sendeve nga rruga që të mos pësojnë njerëzit.

Muhamedi s.a.v.s. po ashtu ka thënë se largimi i mbeturinave nga rruga është sadaka.

FALËNDERON PËR TË PAKTËN SHPËRBLEHESH SHUMË

Një varfanjak shkoi te Pejgamberi s.a.v.s. dhe i kërkoi lëmoshë. Muhamedi s.a.v.s. urdhëroi që t'i jepet atij një hurmë. Varfanjaku shikoi hurmën, e pa se është pak, prandaj refuzoi ta merrte dhe u largua.

Pas një kohe erdhi një lypës tjetër. Muhamedi s.a.v.s. urdhëroi që t'i jepet atij një hurmë. Ai e mori dhe u gëzua pa mase, dhe tha: E lavdëroj Allahun. Kjo është hurme e të Dërguarit të Allahut.

Pastaj i Dërguari i Allahut s.a.v.s. e thërret shërbëtorin dhe i thotë që të shkojë te gruaja e tij. Nëna e besimtarëve, Umi Selmete r.a., që t'ia jepte këtij lypësi 40 dërhëmët e tij, të cilat i kishte te ajo.

Ky njeri ishte falënderues për pak e u shpërblye me shumë dhe i Dërguari i Allahut s.a.v.s. ishte i kënaqur me të.

(Bejhekiu)

QENI I URITUR

Pejgamberi s.a.v.s. vazhdimisht i mësonte shokët që të sillen mirë me njerëzit, që të sillen mirë me ambientin ku jetonin, që të sillen mirë edhe me kafshët. Një ditë ua tregon atyre këtë ngjarje:

“Përderisa një njeri kalonte nëpër një rrugë, etet shumë. Pastaj e sheh një bunar të thellë, zbret në bunar dhe pi ujë, pastaj del nga aty. Kur del nga bunari sheh një qen, i cili gërvishte rërën e lagur nga etja. Ai mendoi në vete: “Ky qen është i etur ashtu siç isha unë më parë.” Zbret në bunar, e mbush këpucën e tij me ujë, pastaj e mban me gojën e tij, deri sa ngritet lart mbi bunar, dhe i jep qenit të pijë ujë. Për këtë të mirë, që e bëri ndaj qenit e falënderoi Allahun, kurse Allahu ia fali gabimet e tij.”

Pastaj e pyesin të Dërguarin e Allahut s.a.v.s.: “A për çdo të mirë, që ua bëjmë kafshëve kemi shpërblim?!” Muhamedi s.a.v.s. iu përgjigj atyre:

“Për çdo kafshë keni shpërblim.”

SEXHDE FALËNDERIMI

Besimtari bie ne sexhde kur falet, bie ne sexhde kur lexon në Kur'an ajetin e sexhdes. Ai po ashtu bie ne sexhde kur i ndodhe ndonjë e mirë apo i vjen ndonjë lajm i mirë dhe e falënderon Zotin për atë të mirë.

Një ditë Abdurrahman bin Aufi r.a. shkon në xhami. Aty e sheh se Pejgamberi s.a.v.s. ishte kthyer në drejtim të Kibles dhe kishte ra në sexhde. Abdurrahmani e pret deri sa ta ngrit ballin nga sexhdeja. Kaloi një kohë e gjatë, ndërsa Pejgamberi s.a.v.s. qëndronte në sexhde. Atëherë Abdurrahmani filloi të frikësohej se ndoshta Pejgamberi s.a.v.s. ka vdekur.

Shkoi dhe iu afrua shumë afër. Ne atë moment u ngrit i Dërguari i Allahut s.a.v.s. nga sexhdeja dhe u ul. Abdurrahmani r.a. u gëzua shumë dhe i tha: “O i Dërguari i Allahut aq shumë qëndrove në sexhde, sa që mendova mos ke vdekur!” Muhamedi s.a.v.s. i tregon:

“Me erdhi Xhibrili s.a.v.s. dhe më tha: “Kush dërgon për ty salavate, Allahu i dërgon atij salavate; kush të përshëndet ty, Zoti do ta përshëndes atë. Për këtë arsye i bëra Zotit sexhde falënderimi.”

MOS U ANKO

Një njeri i varfër shkon te një dijetar dhe ankohet se është i varfër.

Dijetari i thotë: - A do të kishe dashur që t'i kishe 10.000 dërhëm, por të kishe qene i verbër, pa sy? Ai i thotë: - Jo!

Dijetari i thotë: - A do të kishe dashur që t'i kishe 10.000 dërhëm, e të kishe qenë pa veshë? Ai i thotë: - Jo!

Dijetari i thotë: - A do të kishe dashur që t'i kishe 10.000 dërhëm, e të kishe qenë pa duar? Ai i thotë: - Jo!

Dijetari i thotë: - A do të kishe dashur që t'i kishe 10.000 dërhëm, e të kishe qenë pa këmbë? Ai i thotë: - Jo!

Dijetari i thotë: - A do të kishe dashur që t'i kishe 10.000 dërhëm, e të kishe qenë pa mend? Ai i thotë: - Jo!

Atëherë dijetari i thotë: - A nuk po të vjen turp që të ankohesh te Allahu, kur ti ke begati në trup që vlejnë më shumë se 50.000 dërhëm?!

Atëherë njeriu shkoi duke e falënderuar Allahun për të gjitha të mirat që ia ka dhënë, dhe e harroi varfërinë e tij.

USHQIMI DHE FALËNDERIMI

Zoti i Lartmadhëruar ka ngritur qiellin e lartë, e tokën e ka bërë të shtrirë, e zbret shiun, i ngjall bimët, i rrit kafshët. Të gjitha këto begati i ka krijuar për të mirën e njeriut.

Njeriu qëllimin kryesor të jetës së tij duhet ta këtë takimin me Allahun, ndërsa kjo nuk mund të arrihet vetëm se me dituri, punë dhe trup të shëndoshë, ndërsa trupi i shëndosh arrihet me ushqim të mirë dhe të pastër, kohë pas kohe dhe sipas nevojës.

Sikurse çdo gjë që ka rregullat e saja, ashtu edhe ushqimi e ka rregulloren e vet. Zoti i Lartmadhëruar në Kur'an thotë:

“Hani prej të mirave që ju kemi furnizuar dhe falënderojeni Allahun.”

Pra, kur të fillohet ushqimi fillohet me *“Bismil-lahirr-rrahmanirr-rrahim”*. (Në emër të Allahut, Bamirësit të përgjithshëm Mëshiruesit). Ndërsa, kur përfundohet bëhet falënderimi me *“Elhamdulilah”* (Falënderoj Allahun, i Cili na bëri të ushqehemi, të pimë ujë dhe na bëri musliman”.

VENDI I SEBEIT

Ka qenë një vend i quajtur Sebe. Mbi atë vend buronte ujë dhe tubohej në mes dy kodrave, kështu që banorët e ngritën një pendë. Pastaj ujin e tubuar e shfrytëzonin për pije dhe ujitje të pemëve dhe perimeve. Pemët dhe perimet ishin aq shumë të mira, sa që nuk mund të përshkruhen. Kur rriteshin pemët dhe perimet, atyre nuk u binte asnjë krimb, asnjë mushkonjë, asnjë mizë, asgjë që t'i dëmtonte. Në livadhe nuk kishte asnjë akrep dhe asnjë gjarpër.

Gruaja e merrte torbën e vendoste mbi kokë dhe ecte, duke ecur pema i binte në të pa u lodhur fare.

Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Populli Sebe pati një begati në vendbanimin e vet: kishin nga të dy anët kopshte, nga ana e djathtë (e luginës) dhe nga ana e majtë. Hani (u thamë) nga begatitë e Zotit tuaj dhe falënderonju Atij. Qytet i mirë dhe Zot mëkatfalës. Po ata i kthyen shpinën, e Ne e lëshuam kundër tyre rrjedhën e pendës dhe dy kopshtet e tyre i shndërruam në dy kopshte me fruta të idhët, drunj të thatë dhe diçka pak bari të egër. Atë dënim ua dhamë atyre për shkak se nuk besuan, e Ne nuk dënojmë, përveç mohuesit.”

(Sebe, 15-17)

Pra, Zoti i Lartmadhëruar nuk ka kërkuar asgjë prej tyre vetëm se falënderimin. Mirëpo ai popull ushqehet dhe nuk e falënderonte Zotin, por ia kthyen shpinën Zotit. Për këtë arsye Zoti dërgoi një shi rrebesh, e përcjellë me frymë të fortë, dhe bahçet më të mira i shndërroi në bahçe me pemë të hidhëta, e këtë si dënim se nuk ishim falënderues.

Mosmirënjohësit dhe jofalënderuesit ndëshkohen me dënim të ashpër.

Pejgamberi s.a.v.s. na ka mësuar të bëjmë këtë lutje:

“O Zoti im, më bën që të të përkujtoj e të të falënderoj, më bën që të jem adhurues i mirë ndaj Teje.”

Falënderim i syve është që e mira të shihet, ndërsa e keqja jo.

Falënderimi i veshëve është që e mira të dëgjohet, ndërsa e keqja jo.

Falënderimi i duarve është që e mira të pranohet, ndërsa e keqja jo.

Falënderimi i barkut është të ushqyerit me ushqim të lejuar dhe hallall.

Falënderimi i këmbëve është të shkuarit në rrugë të drejtë dhe largimi nga rruga e keqe.

Ai, i cili falënderon me gjuhë, ndërsa me pjesët e tjera të trupit jo, atëherë ajo është sikur një njeri lakuriq, të cilin lakuriqësia nuk e mbron, as nga shiu, as nga bora, as nga të ftohtit dhe as nga të nxehtit.

ÇKA PËRFITOMJË NGA KY LIBËR

Nga ky libër përfitojmë se:

- Durimi është i domosdoshëm në jetë për ti realizuar qëllimet;
- Durimtarët shkojnë në xhenet pa dhënë llogari;
- Durimi duhet të jetë që në tronditjen e parë;
- Besimtari nuk humb përderisa këshillon për të drejtën dhe për durim;
- Besimtari duhet të jetë falënderues ndaj Allahut për te mirat;
- Falënderimi ndaj Allahut i shton të mirat;
- Të mirat e Allahut janë të pakufishme;
- Mosmirënjohësit dhe jofalënderuesit ndëshkohen me dënim të ashpër.

PËRFUNDIM

Të përkujtojmë ajetin: *“Vërtet durimtarët kanë për tu shpërblyer pa llogari.”*

Ndërsa përkujtimi është për ata që kanë zemër, përqendrojnë dëgjimin dhe dëshmojnë me sy të vërtetën. Ndoshta kjo çka është shkruar në këtë libër i bën dobi zemrës tënde fëmijë i dashur, e dëgjon veshi yt dhe dëshmon me tërë qenien tënde atë që është shkruar.

Ndoshta kjo çka është shkruar në këtë libër i bën dobi zemrës tënde fëmijë i dashur, e dëgjon veshi yt dhe dëshmon me tërë qenien tënde atë që është shkruar.